

Täysistunto

Torstai 18.11.2021 klo 16.00—19.38

13. Lakialoite laiksi opintotukilain 15 d §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 29/2021 vp Pekka Aittakumpu kesk ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu, ja edustaja Aittakumpu, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

19.10 Pekka Aittakumpu kesk (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lapsi on vanhemmilleen sekä lahja että tehtävä. Viime sunnuntaina vietimme isänpäivää ja keväällä vietämme äitienpäivää. On hyvä, että osoitamme äideille ja isille tukemme heidän kasvatustyössään paitsi sanoin ja puhein myös teoin. Äiti ja isä ovat lapsen elämässä ensimmäiset tärkeät, läheiset ihmiset, niin arkikokemukset kuin tieteelliset tutkimukset vahvistavat sen. Erityisesti lapsen ensimmäisinä vuosina luodaan perustaa tulevien vuosien hyvinvoinnille. Lapsen hoivan ja kasvatuksen lähtökohtana on hänen kotinsa, hänen vanhempansa. Siksi on tärkeää, että vahvistamme sitä, että mahdollisimman moni äiti ja isä voisi viettää mahdollisimman paljon aikaa lapsensa kanssa. Siksi on tärkeää tarvittaessa tukea vanhempia heidän hoiva- ja kasvatustehtävässään.

Arvoisa puhemies! Perhe on yhteiskunnan perusyksikkö. Kun perheissä voidaan hyvin, Suomi voi hyvin. Hyvinvoivista perheistä voi kasvaa terveitä ja hyvinvoivia lapsia ja nuoria, jotka aikanaan ottavat vastuuta isänmaamme rakentamisesta. Lapsi- ja perheystävällinen politiikka kannattaa.

Arvoisa puhemies! Tässä lakialoitteessa on kyse siitä, että aloitteen allekirjoittaneet 16 kansanedustajaa ehdottavat opintotukilain 2 luvun 15 d §:n muuttamista siten, että opintolainahyvitykseen oikeuttavaan opiskeluaikaan voisi saada pidennyksen myös hoitovapaan ajalta. Voimassa olevan lain mukaan opintolainahyvitykseen oikeuttavaan opiskeluaikaan saa pidennyksen muun muassa äitiys-, isyys- ja vanhempainpäivärahan ajalta. On perusteltua, että samalla tavalla kohdeltaisiin myös hoitovapaan aikaa. Tämä olisi myönteinen viesti perheen perustamista suunnitteleville suomalaisille.

Arvoisa puhemies! Lakialoitteen perusteluissa todetaan, että suomalaisen yhteiskunnan suuriksi ongelmiksi ovat muodostuneet historiallisen alhaisesta syntyvyydestä johtuva huoltosuhteen heikkeneminen sekä ihmisten lapsilukutoiveen toteutumatta jääminen. Vuonna 2020 Suomen syntyvyydessä tapahtui hienoinen käänne ylöspäin. Vielä on kuitenkin liian aikaista sanoa, onko syntyvyyden nousu pysyvää vai jatkuuko syntyvyyden lasku

Pöytäkirjan asiakohta PTK 136/2021 vp

edelleen. Yhdessä syyksi maamme syntyvyyden vähenemiseen on arvioitu sitä, että ensimmäisen lapsen vastaanottamista siirretään ja että ensisynnyttäjät ovat entistä vanhempia. Suomessa ensisynnyttäjien keski-ikä on noussut niin, että äidiksi tullaan EU-maiden keskiarvoa iäkkäämpinä, keskimäärin 29,4-vuotiaina.

Arvoisa puhemies! Keskustan kynnyskysymyksiin on kuulunut ja kuuluu, että tämä hallitus toteuttaa lapsi- ja perhemyönteistä politiikkaa. Monilapsisten perheiden ja yksinhuoltajaperheiden lapsilisää korotettiin, opintotuen huoltajakorotusta nostettiin, varhaiskasvatustukimaksuja on alennettu ja alle 18-vuotiaiden poliklinikkamaksut poistettiin. Perhevapauudistus lisää joustavuutta vapaiden pitämisessä ja pidentää isien ansiosidonnaista vapaata. Keskustalle oli ehtona, että perheiden suosima ja valinnanvapautta vahvistava kotihoidon tuki säilytettiin ennallaan.

Lapsi- ja perhemyönteinen politiikka sekä perheen perustamiseen rohkaiseminen myös opiskeluaikana on väestöpoliittisesti järkevää. Vuonna 2018 otettiin käyttöön opintotuen huoltajakorotus, joka viestitti, että perheellistyä voi myös opiskeluaikana. Vuonna 2020 tätä huoltajakorotusta nostettiin 75 eurosta kuukaudessa 100 euroon kuukaudessa. Opintolainahyvitystä taas voi saada, jos nostaa opintolainaa korkeakoulututkinto-opintojen aikana ja suorittaa tutkinnon määräajassa. Se tarkoittaa sitä, että Kela maksaa osan opintolainasta.

Arvoisa puhemies! Nykyisen lainsäädännön mukaan opintolainahyvitystä voi joissain tapauksissa saada, vaikka tutkinnon suorittamiseen olisi käytetty aikaa hyvitykseen oikeuttavaa tavoiteaikaa kauemmin. Tämä on mahdollista esimerkiksi, jos lainansaaja on suorittanut asepalvelusta tai saanut sairauspäivärahaa tai äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa opintojen aikana. Näiden syiden vuoksi tutkinnon suorittamiseen käytettävää aikaa voidaan pidentää enintään kahdella lukuvuodella.

Opintolainahyvityksessä tutkinnon suorittamiseen käytettävään aikaan ei nykyisin saa pidentämisestä hoitovapaan ajalta. Opintotukilakiin olisi siis perusteltua tehdä tämä muutos, joka oikeuttaisi pidentämään tutkinnon suoritusaikaa kahdella lukuvuodella myös hoitovapaan ajalta. Tämä helpottaisi perheen perustamista myös opiskeluaikana ja ottaisi huomioon lapsen ja perheen tarpeet ja erilaiset elämäntilanteet opiskelijaperheissä silloin, kun lapsi on alle 3-vuotias.

On tärkeää, että perheillä on mahdollisuus tehdä valintoja lapsensa ja perheensä tarpeista ja tilanteista käsin. Erityisen tärkeää tämä on silloin, kun lapset ovat pieniä. Kiitän aloitteen allekirjoittaneita kansanedustajia. Rakennamme yhdessä lapsi- ja perheystävällistä Suomea. Toivon lakialoitteelle hyvää menestystä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia esittelystä. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

19.16 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Haluan kiittää edustaja Aitakumpua ansiokkaasta lakialoitteesta ja ansiokkaasta lakialoitteen esittelystä. Tosiaan tässä lakialoitteessa ehdotetaan opintotukilain 2 luvun 15 d §:n muuttamista siten, että opintolainahyvitykseen oikeuttavaan opiskeluaikaan saisi pidentymisen myös hoitovapaan ajalta. Voimassa olevan lain mukaan opintolainahyvitykseen oikeuttavaan opiskeluaikaan saa pidentymisen muun muassa äitiys-, isyys- ja vanhempainpäivärahan ajalta, eli on perusteltua, että samalla tavalla huomioitaisiin myös hoitovapaan aika.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 136/2021 vp

Haluan kiittää edustaja Aittakumpua tästä rakentavasta perhepolitiikasta, mitä teette keskustan periaatteitten mukaisesti. Sitä on tosiaan myös kotihoidon tuki. On ilo tässä ajassa huomata, varsinkin tässä ajassa, kun ääripäät mellastavat vasemmalla ja oikealla, milloin rajat kiinni, milloin rajat auki, tai olipa kyse muustakin tämmöisestä ääriliikehännästä, että tähän aikaan kuuluu juurikin tällainen rakentava keskustalainen perhepolitiikka.

Niin kuin edustaja Aittakumpu tuossa ansiokkaassa puheenvuorossaan toi esille, kun perheissä voidaan hyvin, silloin koko Suomessa voidaan hyvin. Ja tätä ansiokasta lakialoitetta, minkä edustaja Aittakumpu on tehnyt ja jonka lakialoitteen olen itsekin saanut allekirjoittaa, kannatan lämpimästi ja toivon tälle lakialoitteelle suurta menestystä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kiviranta, olkaa hyvä.

19.18 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Aittakumpu on tehnyt tärkeän havainnon, kun hän on todennut, että opintolainahyvityksen oikeuttavasti ei tutkinnon suorittamiseen käytettävää aikaa saa pidennetyksi hoitovapaan ajalta, vaikka siihen on monien muiden tärkeiden perusteiden mukaan mahdollisuus.

On helppo kannattaa edustaja Aittakummun opintotukilain 15 d §:ään esittämää muutosta, joka oikeuttaisi pidentämään tutkinnon suoritusaikaa kahdella lukuvuodella myös hoitovapaan ajalta. Kuten edustaja Aittakumpu lakialoitteessaan toteaa, tämä helpottaisi perheen perustamista myös opiskeluaikana ja ottaisi huomioon perheen tarpeet ja erilaiset elämäntilanteet opiskelijaperheissä silloin, kun lapsi on alle kolmivuotias.

Erinomainen aloite edustaja Aittakummulta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mikko Kinnunen, olkaa hyvä.

19.19 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Meidän tulee rakentaa perhe- ja lapsiystävällistä Suomea, johon jokainen lapsi on tervetullut myös opiskeluaikana. On tarpeen osoittaa tukea perhettä perustaville isille ja äideille myös opiskeluaikana.

Suuret kiitokset edustaja Aittakummulle tästä hyvin tarpeellisesta lakialoitteesta, jossa ehdotetaan, että opintolainahyvitykseen oikeuttavaan opiskeluaikaan saisi pidennyksen myös hoitovapaan ajalta. Niinhän on jo nyt niin asepalveluksen, siviilipalveluksen, työkyvyttömyyseläkeajan ja sairauspäiväraha-ajan osalta kuin myös äitiys-, isyys- ja vanhempainraha-aikana.

Tämä opintotukilain uudistus olisi hyvä viesti perhettä suunnitteleville. Syntyvyytemme on kääntynyt hienoiseen nousuun. Tarvitsemme tässä tilanteessa toivon viestejä. Korkeakoulutus ja monipuolinen osaaminen ovat maamme menestyksen ja kukoistamisen perusta myös tulevina vuosina. Uusi työ syntyy aloille, joilla tarvitaan korkeaa koulutusta. Työ muuttuu, tarvitaan jatkuvaa oppimista ja opiskelua. Opintotuen tulee pysyä kehityksen mukana myös perheellisten osalta. Tämä hallitus on nostanut jo aikaisemmin perheellisten opiskelijoiden tukia ja palauttanut opintotukeen indeksikorotukset. Tämä olisi hyvää jatkoa tähän.

Tämä uudistus helpottaisi perheen perustamista opiskeluaikana, se helpottaisi kaiken kaikkiaan opiskelun ja perhe-elämän yhteensovittamista. Se ottaa huomioon niin lapsen kuin perheen tarpeet ja erilaiset elämäntilanteet opiskelijaperheissä silloin, kun lapsi on alle kolmevuotias. Toivon, että tämä tärkeä aloite käsitellään asianmukaisella tavalla siviis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 136/2021 vp

tysvaliokunnassa. Meillä on ollut valiokunnassa puhetta opintotukijärjestelmän kokonaisuudistuksesta. Tämä lakialoite voitaisiin käsitellä hyvin luontevasti sen osana.

Kannatan lakialoitetta lämpimästi ja toivotan sille menestystä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

19.22 **Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Edustaja Aittakumpu on tehnyt todella hyvän lakiesityksen. Kun perhe voi hyvin, Suomi voi hyvin, näinhän se on. Jos opiskeluaika pidetty hoitovapaalla, opintolainahyvitykseen pitäisi olla oikeutettu myös silloin.

Olen myös allekirjoittanut tämän lakialoitteen ja toivon sille menestystä, ja kiitän vielä edustaja Aittakumpua tästä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Koponen Ari, olkaa hyvä.

19.22 **Ari Koponen ps:** Arvoisa puhemies! Olen yksi tämän lakialoitteen allekirjoittajista ja toivotan sen ilolla tervetulleeksi sivistysvaliokuntaan, missä se saa varmasti asianmukaisen ja hyvän käsittelyn. Iso kiitos edustaja Aittakummulle.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.